

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om leje. (Lovforslag nr. L 23).

Ændringsforslaget

vedtoges med 119 stemmer mod 14.

§ 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 39:

Forslag til lov om tilmeldingsgebyr ved ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 6/10 88. Første behandling 27/10 88. Betænkning 9/12 88).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling**Pernille Forchhammer (S):**

Socialdemokratiet er fortsat indædt modstander af dette forslag om tilmeldingsgebyr for ungdomsuddannelser, videregående uddannelser og nu også enkeltfagskurser. Det er for os at se et fundamentalt brud på alle hidtidige danske uddannelsesprincipper om, at uddan-

nelse er en samfundsinvestering og ikke en personlig økonomisk investering. Uddannelse er en ret og ikke noget, man køber sig til.

Vi synes, det er uansvarligt, at man lægger brugerbetaling, en adfærdregulering, på uddannelsesområdet. Vi har behov for at tiltrække flere unge til uddannelsessystemet, og vi har behov for at fastholde de unge, som starter på en uddannelse. Der er for os at se i stedet for grund til, at man gør uddannelserne mere attraktive, og til at forbedre den uddannelses- og erhvervsvejledning, vi har, for at undgå de mange fejlvalg af uddannelse, som sker.

Socialdemokratiet afviser desuden Kristeligt Folkepartis ændringsforslag om depositum vedrørende ungdomsuddannelserne og gebyr for de videregående uddannelser, fordi vi principielt er modstandere af et depositum ved uddannelserne, og fordi vi forudser, at det vil betyde en unødigt stor administration, som i stedet for efter vores opfattelse burde bruges til at få uddannelserne til at hænge sammen og fungere inden for de urimelige rammer, man har sat om både erhvervsuddannelserne gennem store nedskæringer og om gymnasiet ved gennemførelse af en gymnasiereform, som man ikke er interesseret i at betale for.

Siden førstebehandlingen af dette forslag er der desuden fra undervisningsministeren kommet et ændringsforslag om gebyrer pr. fag på enkeltfagskurserne. Dette forslag må vi også fra Socialdemokratiets side afvise, og vi ser det rent faktisk som ministerens forsøg på at nedbryde den velfungerende voksenuddannelse, som Socialdemokratiet i mange år har kæmpet for og i mange år har forsøgt at få opbygget i dette land. Prisen for en voksenuddannelse vil efter den eventuelle vedtagelse af dette forslag blive så høj, at de mennesker, som i dag benytter sig af tilbudet, rent faktisk ikke vil få råd til at tage sådan en uddannelse.

Socialdemokratiet stemmer altså imod både lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

Merete Aarup (KF):

Den konservative gruppe kan tilslutte sig ministerens ændringsforslag, hvor gebyr på ungdomsuddannelserne ændres til et depositum. Ideen i dette forslag er at nedbringe de administrative udgifter, og vi mener ikke, denne ændring vil afskrække nogen unge fra at søge ind på en uddannelse; men på min gruppes vegne

[Merete Aarup]

ønsker jeg lovforslaget til fornyet udvalgsbehandling.

Aage Frandsen (SF):

Jeg har aldrig rigtig kunnet forstå den dybere hensigt med disse forslag om gebyr, medmindre det alene var, fordi undervisningsministeren skulle skaffe nogle penge i kassen, og det er selvfølgelig også den dybere mening med, at man nu i stedet for gebyr skal betale depositum. Det vil vise sig – og det ved man godt ude i amtterne – at når det drejer sig om gymnasierne, vil det administrativt koste ganske mange kroner at opkræve depositum og bagefter sørge for at kontrollere, hvem der skal have det tilbagebetalt, og derfor må vi regne med, at undervisningsministeren næppe får de penge i kassen, som han har regnet med, gennem disse ændringsforslag.

Man kunne så sige, at ændringsforslagene gør det oprindelige forslag mildere, for nu er det kun et depositum og ikke et gebyr, men forskellen er så ringe, at uanset om man måske kunne sige, at nogle unge slipper billigere i den sidste ende, vil vi vende os imod ændringsforslagene og indstille dem til forkastelse.

Når det drejer sig om det nye, der er kommet med om, at man for den prøveforberedende enkeltfagsundervisning skal betale gebyr for hvert enkelt fag, er det altså langt mere asocialt end de øvrige ændringsforslag. Vi ved udmærket godt, hvem der melder sig til den prøveforberedende undervisning. Det er fortrinsvis dem, der er kommet ud af uddannelsessystemet, det er fortrinsvis kvinder, det er fortrinsvis personer med en dårlig økonomisk baggrund, og nu siger man rent faktisk med dette ændringsforslag, at det skal koste mellem 1.000 og 2.000 kr. at tage en hf-eksamen på enkeltfag.

Det er asocialt, og det gør lovforslaget endnu ringere, end det var i forvejen, og derfor indstiller vi også dette ændringsforslag til forkastelse.

Pia Dahl (FP):

Eftersom finanslovforhandlingerne ikke har resulteret i, at vi har fået skattelettelser, sådan som Fremskridtspartiet helst så det, skal jeg gøre opmærksom på, at vi ikke kan tilslutte os forslaget om, at der skal betales gebyr, hverken ved ungdomsuddannelserne eller de videregående uddannelser.

Derimod kan vi godt gå ind for det ændringsforslag, som går ud på, at der skal betales et depositum, så det vil Fremskridtspartiet stemme for.

Bente Juncker (CD):

Centrum-Demokraterne har bemærket, at undervisningsministeren har trukket det første forslag om ungdomsuddannelserne tilbage og nu opererer med et gebyr, et gebyr, som den konservative ordfører sagde skulle være en administrativ lettelse. Jeg vil gerne spørge, hvordan i alverden man får det til at blive en administrativ lettelse. Jeg tror, der bliver mere besvær ud af at opkræve sådan et gebyr.

Jeg kan i hvert fald sige, at vi fra CD's side ikke vil stemme for det.

Så er der ændringsforslaget om, at man skal lægge et gebyr på de videregående uddannelser. Det synes vi er en dårlig idé. Vi synes i det hele taget, det er en dårlig idé at lægge en ekstra skat, som disse gebyrer jo er, på uddannelse.

Når man vender sig mod hf, er det et ordentligt gok, hf-eleverne får, for de skal betale 200 kr. for det første fag og 100 kr. for det andet. Det synes vi også er en dårlig idé, men jeg er da udmærket klar over, at der er nogle problemer med hf, men hvorfor skal vi så ikke drøfte disse problemer? Hvorfor skal vi ikke drøfte, om der både skal være dag- og aftenhold, om det skal være for unge mennesker, der går fra 10. klasse over i hf, eller om skal vi bevare det, som det oprindeligt var, for ældre, der havde været ude i erhvervslivet?

Vi beder tit folk om at uddanne sig ekstra for at kunne få et andet job. Med disse ændringer kommer det altså til at koste ekstra, så jeg skal meddele, at Centrum-Demokraterne stemmer imod ændringsforslagene, og for at spare lidt tid skal jeg sige, at vi også stemmer imod loven.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg skal bare spørge Fremskridtspartiets ordfører, fru Pia Dahl, om jeg forstod det rigtigt, når jeg hørte, at fru Pia Dahl stemmer for ændringsforslagene, men imod det samlede lovforslag.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

[Merete Aarup]

Jeg er lige nødt til at sige til fru Bente Juncker, at jeg ikke talte om administrativ letelse. Jeg sagde, at ideen i dette forslag er at nedbringe de administrative udgifter, og det er en helt anden sag.

(Kort bemærkning).

Pia Dahl (FP):

Jeg håber, fru Pernille Forchhammer hørte, at jeg sagde, vi i Fremskridtspartiet var for en depositumordning. Og vi vil således stemme derefter.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Fru Pia Dahl indledte med at sige, at man var imod gebyr både på de videregående uddannelser og på ungdomsuddannelserne, hvorefter fru Pia Dahl siger, at man vil stemme for ændringsforslaget, som rent faktisk indeholder en depositumordning på ungdomsuddannelserne, men fortsat en gebyrordning for de videregående uddannelser. Derfor har jeg lidt svært ved at finde ud af, hvordan Fremskridtspartiet vil stemme til det samlede forslag.

(Kort bemærkning).

Pia Dahl (FP):

Nu er der jo fremsat begæring om, at forslaget kommer tilbage i udvalget. Jeg formoder derfor, at der vil blive lavet om på forslaget, og så må vi se ved tredjebehandlingen, om Fremskridtspartiet kan stemme for det samlede lovforslag.

Lysholm Christensen (KRF):

Formålet med dette lovforslag er jo at tilvejebringe et sandere billede af antallet af tilmeldte til de nævnte uddannelser. I Kristeligt Folkeparti er vi ikke tilhængere af gebyr på ungdomsuddannelserne. Derfor synes vi, det er en god idé med et depositum, som kan betales tilbage igen senere, når uddannelsen er afsluttet. Derimod kan vi godt tilslutte os ideen med et gebyr på de videregående uddannelser, så vi tilslutter os lovforslaget.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

For en ordens skyld vil jeg gerne oplyse, at

jeg naturligvis er rede til at stille de fornødne ændringsforslag imellem anden og tredje behandling, således at vi i det mindste kan få indført den depositumordning, som der er flertal for her i Tinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 1
forkastedes, idet 67 stemte for, 67 imod.

§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 om indsættelse af en ny paragraf efter § 2
forkastedes, idet 52 stemte for, 81 imod.

Ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 3 og ændringsforslag nr. 1 til titlen betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 3.

§ 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 om en ny affattelse af § 4
forkastedes, idet 67 stemte for, 67 imod.

§ 4
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 5.

§§ 5-8
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Anden behandling af lovforslag nr. L 59:

Forslag til lov om ændring af lov om Statens Uddannelsesstøtte.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 13/10 88. Første behandling 27/10 88. Betænkning 9/12 88).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Frank Jensen (S):

Det er en sorgens dag i dag, ikke kun for de lærerstuderende rundt omkring i landet, men for alle studerende.

Den 24. marts vedtog Folketinget en ny SU-lov, som havde til formål at give de studerende et tiltrængt løft i deres levevilkår, samtidig med at vi fik afskaffet de forhadte statsgaranterede banklån til de studerende. Dernæst havde loven til hensigt at effektivisere uddannelserne, sådan at de studerende kunne gennemføre dem på den normerede studietid frem for på den almindelige studietid.

Nu viser det sig rent faktisk, at de studerende har levet op til Folketingets intentioner ved at fravælge erhvervsarbejde for at koncentrere sig om deres studier. De stigende udgifter på SU-området er således en konsekvens af, at de studerende forsøger at leve op til den lovgivning, vi laver her i huset.

Men efter at de har gjort det, klapper vi dem over fingrene og fjerner nogle af deres ydelser. Hvordan kan vi forvente, at de unge skal tage dette hus og medlemmerne af huset alvorligt, når vi har en regering, der handler, som den gør, på SU-området?

Jeg skal ikke undlade at give udtryk for, at vi i Socialdemokratiet er glade for, at det siden førstebehandlingen er lykkedes os at holde fast på det forlig, vi har på SU-området med SF og

Det Radikale Venstre, sådan at vi i dag sikrer os, at vi også får en pristalsregulering af de forældreindtægtsafhængige ydelser. Der er således ikke længere tale om et forligsbrud på SU-området, og det er vi meget glade for. Derved sikrer vi, at det er på plads.

Men der er tale om, at vi nu påbebegynder en generel underminering af den lov, som blev vedtaget så sent som den 24. marts og trådte i kraft den 1. august.

Jeg vil også udtrykke glæde over, at Kristeligt Folkeparti er indstillet på at fastholde den del af SU-loven, der vedrører stipendier til dækning af undervisningsafgifter. I Socialdemokratiet ser vi denne del af SU-loven som et lille, beskedent forsøg på at understøtte den del, der hedder internationaliseringen af vore uddannelser. Vi vil således stemme for Kristeligt Folkepartis ændringsforslag.

Der er fortsat mange problemer i lovforslag nr. L 59. Ved at begrænse stipendier til kun én ungdomsuddannelse får vi et ufleksibelt støtte-system.

Det er jo sådan i dag, at vi på vore gymnasier og hf-uddannelser optager en lang række unge mennesker, som vi ikke giver mulighed for at få en videregående uddannelse. Vi afviste således rent faktisk 12.800 unge mennesker til de videregående uddannelser her i sommer. Nu har de ingen mulighed for at komme videre i uddannelsessystemet, fordi de ikke kan vælge at gå over i et andet uddannelsessystem.

Forslaget om at flytte SU-tildelingen fra kvartalet efter, at man er fyldt henholdsvis 18 og 19 år, virker besynderligt. Man fylder nu engang 18 eller 19 år, når man gør det og ikke kvartalet efter, og SU er jo nu engang ikke en kvartalsvis ydelse. I virkeligheden er der med denne ændring tale om en skjult forhøjelse af alderstildelingen.

Socialdemokratiet kan således ikke stemme for det samlede lovforslag ved tredjebehandlingen.

Rahbæk Møller (SF):

Ved førstebehandlingen var der en del tale om forligsbrud. Nu er ethvert angreb på dyrtidsreguleringen opgivet. Til gengæld afskaffer ændringsforslag nr. 6 den kørselsgodtgørelse, der blev indført ved forliget. Imidlertid er det ikke vores politik at fastholde ordninger, der bruges meget lidt, og som koster administra-